

Kadernota 2020 – 2023

Samen bouwen we verder

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Ontwikkelingen per programma	2
2.1	Veilige Gemeente	2
2.1.1	Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit	2
2.1.2	Aanpak High Impact Crimes	2
2.1.3	Jeugd en omgeving	2
2.1.4	Veilige leef- en woonomgeving	2
2.1.5	Cybercrime	2
2.1.6	Burgerparticipatie	2
2.1.7	Fysieke veiligheid en rampenbestrijding	2
2.1.8	Claims programma Veilige Gemeente	3
2.2	Onderwijs	3
2.3	Gezondheidsbevordering.....	4
2.3.1	Claims programma Gezondheidsbevordering.....	4
2.4	Woon-, Werk- en Leefklimaat	4
2.4.1	Omgevingswet.....	4
2.4.2	Agrarische ontwikkelingen.....	5
2.4.3	Veranderende bevolkingssamenstelling.....	5
2.4.4	Klimaatopgaven.....	5
2.4.5	Claims programma Woon-, Werk- en Leefklimaat	5
2.5	Sport en Cultuur	7
2.5.1	Claims programma Sport en Cultuur	7
2.6	Jeugdzorg	8
2.6.1	Claims programma Jeugdzorg	9
2.7	Participatie	9
2.7.1	Maatwerkvoorzieningen WMO	9
2.7.2	Participatie	9
2.7.3	Armoedebelief	10
2.7.4	Doelgroepenvervoer Omnibuzz.....	10
2.7.5	Maatschappelijke opvang en beschermd wonen	10
2.7.6	Claims programma Participatie	10
2.8	Dienstverlening aan burgers en bedrijven.....	11
2.9	Eigentijds besturen en netwerken.....	11
2.9.1	Claims programma Eigentijds besturen en netwerken.....	11
2.10	Financiën en belastingen.....	12
2.10.1	Financiële kaders	12
2.10.2	Financieel risico.....	12
2.11	Overige claims.....	13
3	Financieel meerjarenperspectief 2020 – 2023.....	15

1 Inleiding

Zoals de naam al aangeeft, brengt deze Kadernota de beleidsmatige contouren in beeld, die een inkleuring krijgen bij de Programmabegroting 2020 – 2023. Aan de basis van deze kadernota ligt het coalitieakkoord van Samen Verder, Ronduit Open en D66, getiteld: "Samenspel". Kern van dit akkoord is samenwerken met onze inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers, omliggende gemeenten, alle leden van de gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie. De gemeente zal haar veranderde rol en positie in de samenleving innemen en daarbij inwoners en maatschappelijke organisaties' in hun kracht' zetten. Daarnaast gaan wij ons de komende periode sterk maken voor een vitale economie, duurzaamheid in denken en doen en voor een toegankelijk sociaal domein waar maatwerk het uitgangspunt is, met aandacht voor de financiële beheersbaarheid. Op deze manier kunnen wij een bijdrage leveren aan het behouden van een leefbare, prettige en financieel gezonde gemeente, nu én op de lange termijn.

In deze Kadernota wordt de afgesproken lijn uit het coalitieakkoord versterkt voortgezet: de focus op resultaat en het verbeteren van onze eigen organisatie, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

In de Programmabegroting 2020-2023 wordt in het aanstaande najaar aan de raad de majeure projectenlijst en de ontwikkelingen in het sociaal domein voorgelegd.

Het op orde brengen van de basis vergt meer aandacht en tijd dan gedacht. Wij zijn nu bezig met de "beklimming" door zowel aan proces als inhoud de juiste aandacht te schenken. Het accent ligt op resultaatsturing en daarmee ligt de focus op het afmaken van dingen die we opstarten. Er is aandacht voor vakinhoudelijke, operationele taken en de afstemming van resultaat in relatie met tijd, geld en kwaliteit in de primaire processen.

Ontwikkelingen in onze directe omgeving en binnen onze organisatie hebben impact op het begrotingsjaar 2020 e.v., waarvoor in deze Kadernota de eerste kaders worden geschetst. Uiteraard hebben ook ontwikkelingen en gebeurtenissen op macro-niveau (via de Algemene Uitkering van het Rijk) een effect op het begrotingsjaar 2020. Denk hierbij aan de uitkering uit het Gemeentefonds, de Meicirculaire of de Septembercirculaire.

Hieronder zijn per programma de ontwikkelingen en in het zwart de onvermijdelijke en in het rood de te kiezen claims opgenomen.

In totaal zijn er 29 claims ingediend, waarvan er 22 zijn aangemerkt als onvermijdelijk en 7 als te kiezen.

2 Ontwikkelingen per programma

2.1 Veilige Gemeente

Gestreefd wordt naar een omgeving waar burgers en ondernemers zich beschermd en veilig voelen. Dit willen we bereiken door samen te werken met partners, burgers en ondernemers. Als prioriteiten zijn de onderstaande items vastgesteld. Tegelijkertijd is aangegeven welk resultaat per item wordt nagestreefd.

2.1.1 Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Bij ondermijnende criminaliteit is sprake van verwevenheid van de onder- en bovenwereld. Het gaat om crimineel handelen dat sluipenderwijs een zodanige sociale en economische invloed heeft dat daarmee de veiligheid, leefbaarheid en integriteit wordt aangetast.

Gewerkt wordt aan het creëren van een veilig en maatschappelijk integer buitengebied. Burgers, medewerkers en bestuurders van gemeente zijn zich bewust van de gevaren van ondermijning en zijn zich bewust van signalen waar men op moet letten en melden signalen. Tegen ondermijnende criminele activiteiten worden gepaste maatregelen genomen. Door het optreden van de gemeente en partners is het niet aantrekkelijk voor criminelen om zich in de gemeente te vestigen.

2.1.2 Aanpak High Impact Crimes

Voorbeeld hiervan is woninginbraken. Door preventieve aanpak zijn deze woninginbraken de laatste jaren aanzienlijk gedaald. Dit niveau willen we behouden.

2.1.3 Jeugd en omgeving

Preventieve activiteiten gericht op het vroegtijdig actief signaleren van radicalisering, polarisering, extremisme. We willen bereiken dat signalen vroegtijdig worden herkend en bij signalering hier de juiste actie opgezet wordt.

2.1.4 Veilige leef- en woonomgeving

Het treffen van maatregelen/voorzieningen waardoor voorkomen wordt dat personen met verward gedrag overlast geven of zich gevaarlijk gedragen. Dit willen we bereiken door persoonsgerichte, gebiedsgerichte en thema gerichte maatregelen. Gestreefd wordt naar een aanzienlijke afname van het aantal meldingen personen met verward gedrag bij de politie.

2.1.5 Cybercrime

Preventie activiteiten gericht op bewustwording van cybercrime. Door deze voorlichting wordt ernaar gestreefd dat het aantal aangiften van horizontale fraude afneemt.

2.1.6 Burgerparticipatie

Het bevorderen van burgerparticipatie door stimuleren buurtpreventie, buurtwhatsapp, burgernet en buurtbemiddeling.

2.1.7 Fysieke veiligheid en rampenbestrijding

Preventie alsook repressie op het gebied van fysieke veiligheid is een integraal onderdeel in de bescherming van burgers. Lokaal en regionaal wordt door middel van stevig gezondheidsbeleid, goed georganiseerde hulpdiensten, een duidelijke (gemeentelijke) crisisorganisatie gewerkt aan het continu verhogen van het veiligheidsniveau en het verlagen van gevarenssetting. Het thema borging brandweer is een belangrijke zet in het kunnen garanderen van een stevige brandweezorg in de regio, welke ook voor Leudal van groot belang is.

2.1.8 Claims programma Veilige Gemeente

Veiligheidsregio LN (claim 1)

Eind 2019 wordt het beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord 2020-2024 ter besluitvorming aan het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio aangeboden. Voor het programma brandweerzorg betekent dit dat er een solide beleidsfundament komt dat risicobeheersing, incidentbestrijding en ondersteunende taakvelden zoals materiaalbeheer, vakbekwaamheid en ontwikkeling zal samenbrengen. Het programma crisisbeheersing zal zich verder richten op de doorontwikkeling van een integrale aanpak van crisis- en rampenbestrijding, evenementenadvisering, het creëren van een veiligheidsinformatiecentrum en verdere ondersteuning van gemeentelijke processen tijdens een crisis of ramp.

De raad is middels een raadsinformatiebrief van 18 februari 2019 geïnformeerd over financiële consequenties betreffende de kadernota 2020 van de Veiligheidsregio Limburg-Noord. Dit omvat een toename van de Leudalse gemeentelijke bijdrage van € 177.000 (2020), € 196.000 (2021), € 201.000 (2022) en € 215.000 (2023). Dit betreft kosten loonstijging, ingroei-post 2020, weerstandsvermogen en nieuw beleid (borging brandweer).

Ondermijning (claim 2: € 17.000 structureel)

Aan de aanpak van georganiseerde criminaliteit is prioriteit gegeven. Voor het uitvoeren van het uitvoeringsplan ondermijning aanpak buitengebied 2019-2021 ontvangt de gemeente een bijdrage van het Rijk. Dit project voert de gemeente Leudal samen met gemeente Nederweert uit. Deze toegekende middelen zijn een aanvulling op de lokale gelden. Voorwaarde is dat de door de geïntensiveerde aanpak behaalde resultaten niet verloren mogen gaan na afloop van de projectperiode. De aanpak van ondermijnende criminaliteit zal structureel aandacht vragen. Per 2020 zijn er lokaal geen structurele middelen opgenomen voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Naast de rijksmiddelen zijn er ook financiële middelen nodig voor lokale zaken zoals onkosten flexcontroles, structurele kosten analysetool, communicatiekosten.

2.2 Onderwijs

We vinden de kwaliteit van leven en een goed woonklimaat van de inwoners erg belangrijk. Toegankelijke en kwalitatief goede voorzieningen op het gebied van onderwijs en kinderopvang horen hierbij. Stip op de horizon is daarbij zoveel als mogelijk inclusief onderwijs, thuisnabij en waar nodig gecombineerd met een zorgaanbod. De gemeente zet in op doorgaande ontwikkelingslijnen van jeugdigen en wil graag dat alle jongeren met een diploma van school gaan en naar vermogen gaan deelnemen in de maatschappij. Samenwerking van partners zoals scholen, kinderopvangorganisaties, zorg- en welzijnsorganisaties en bibliotheken, bij voorkeur in een integraal kindcentra is hierbij essentieel.

2.3 Gezondheidsbevordering

We sluiten met de visie op gezondheid aan bij het concept 'positieve gezondheid'. Niet 'ziekte' of 'beperkingen' van mensen maar de 'eigen regie' en 'mogelijkheden' van mensen staan daarbij centraal. De professional ondersteunt daarbij inwoners om gezonde keuzes te maken. Positieve gezondheid is een breed begrip en richt zich op de onderstaande 6 pijlers:

PIJLERS VOOR POSITIEVE GEZONDHEID

In het nog op te stellen lokale gezondheidsbeleid vindt nadere uitwerking van dit thema plaats.

2.3.1 Claims programma Gezondheidsbevordering

Bijdrage GGD (claim 3)

Voor de gemeentelijke bijdrage aan de GGD is voorzien dat in 2020 hier €60.000 extra voor nodig is. Dit blijkt uit de concept begroting van de VLRN. Voor deze begroting geldt een aparte procedure. Deze begroting wordt nog apart voorgelegd aan de gemeenteraad (van alle gemeente in Noord en Midden Limburg). Waarbij de gemeenteraad de mogelijkheid heeft om zienswijzen in te dienen. De € 60.000 bestaat hoofdzakelijk uit kostenstijgingen, loonkosten, materiele kostenstijging en extra kosten vanwege weerstandsvermogen, ingroeimodel.

2.4 Woon-, Werk- en Leefklimaat

2.4.1 Omgevingswet

De rode draad in dit programma is de implementatie van de Omgevingswet. 1 januari 2021 is de Omgevingswet van kracht. De Omgevingswet is naast een stelselwijziging een veranderopgave in de manier van werken voor de gemeente. Wij werken aan de implementatie van de wet langs 4 sporen: 1) anders werken (gebiedsgericht en interactief), 2) ontwikkeling van nieuwe instrumenten (o.a. de omgevingsvisie en regeldruk vermindering), 3) dienstverlening en werkprocessen (sneller en beter) en 4) de ontwikkeling van het digitaal stelsel.

De geest van de Omgevingswet wordt – zoveel als mogelijk – toegepast in het programma Buitengebied in Beweging. Dit doen wij door het ontwikkelen van en werken in proeftuinen, het aangaan van interactieve sessies met de samenleving en het pro- actief benutten van kansen.

2.4.2 Agrarische ontwikkelingen

De agrarische sector verandert en mede daarom ook ons buitengebied. In het programma Buitengebied in Beweging werken wij in de geest van de Omgevingswet en experimenteren en leren wij om te gaan met de uitdagingen van de toekomst (de transitie van de agrarische sector). Wij gebruiken daarbij natuurlijke momenten, zoals de verandering in de veehouderijsector en de landelijke regelingen die in dat kader zijn ontstaan. De komende jaren zullen vele veehouders stoppen en de blijvers worden groter in omvang. Voor beide groepen is het nodig dat wij creatief samenwerken en verbindingen leggen. Hierdoor pakken wij kansen om de leefomgeving te verbeteren (emissie reduceren, woonomgeving verbeteren) en ondernemers die hun toekomst in Leudal zien te faciliteren (de verplaatsing naar) duurzame locaties).

2.4.3 Veranderende bevolkingssamenstelling

Binnen onze gemeente is er ruimte voor de bouw van nieuwe woningen. Wij zetten in op het omvormen en activeren van bestaande plannen, die beter aansluiten op de veranderende woonwensen van onze inwoners. Daarnaast worden onbenutte bouwtitels ingetrokken om ruimte te maken voor nieuwe initiatieven. Onze bestaande woningvoorraad zal toekomstbestendig moeten worden gemaakt om aan te sluiten bij de klimaatopgaven en de wensen langer zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen.

2.4.4 Klimaatopgaven

Door de urgentie die gepaard gaat met klimaatverandering hebben de thema's klimaatadaptatie en duurzaamheid een steeds nadrukkelijker plek gekregen in ons beleid. Klimaatadaptatie is (ook) nodig in onze eigen openbare ruimte en kan worden ondervangen in de reconstructie van onze infrastructuur. Ondanks het goede onderhoudsniveau van onze wegen is het namelijk onvermijdelijk dat een weg of een groenelement aan het einde van de levensduur vervangen moet worden. Dit biedt kansen om andere uitdagingen die op ons af komen op te lossen en een toekomstbestendige openbare ruimte te hebben en te houden. Het gaat hierbij niet alleen om de gevolgen van klimaatverandering, zoals hittestress, verdroging en wateroverlast, maar ook om de verandering van de samenstelling van de bevolking. Door gepaste maatregelen te treffen bij reconstructies kunnen de gevolgen hiervan verkleind worden (klimaatadaptatiever en levensloopbestendiger).

Dit sluit aan bij de ambitie van de gemeente Leudal op het gebied van duurzaamheid. Het begrip duurzaam betekent voor Leudal immers 'passend bij de toekomst'. Wij zetten het thema duurzaamheid kracht bij door uitvoering van het Duurzaamheidsplan en -programma. Hierdoor versterken wij dit thema en verankeren dit in ons handelen. Hierdoor ontstaat beleid waarmee Leudal klaar is voor de dag van morgen.

2.4.5 Claims programma Woon-, Werk- en Leefklimaat

Vervangingsinvesteringen groen en wegen (claim 4)

Op 25 september 2018 is het Beheerplan groen en wegen 2019-2022 door de Raad vastgesteld. Bij het vaststellen van het beheerplan is tevens ingestemd met het beschikbaar stellen van de benodigde budgetten voor het uitvoeren van het onderhoud aan de wegen en het groen op kwaliteitsniveau B. In het beheerplan is de maximale technische levensduur van de wegen en de groenelementen als aandachtspunt benoemd. Want ondanks dat de openbare ruimte op een goed niveau wordt onderhouden, is het onvermijdelijk dat een weg of een groenelement aan het einde van de levensduur vervangen dient te worden. Voor het vervangen van de wegen is in de huidige begroting € 1.000.000,- per jaar beschikbaar. In het beheerplan is berekend dat hiervoor jaarlijks € 2.214.000,- nodig is. Voor groen is volgens het beheerplan € 634.000,- per jaar nodig, terwijl hiervoor in de begroting geen budget is opgenomen. Via de begroting 2020-2023 willen wij via een andere financieringsconstructie structureel investeringsmogelijkheden creëren voor de verbetering van de openbare infrastructuur. Dit versterkt de mobiliteit en draagt bij aan een goed woon- en vestigingsklimaat en een prettige leefomgeving. Door de voorgestelde financiële verankering (2021: € 62.355, 2022: € 124.711 en 2023: € 187.066) ontstaat een investeringsmogelijkheid van ca. € 1,5 miljoen per jaar. Nadere onderbouwing via raadsvoorstel dat wordt voorgelegd in de vergadering van juni 2019.

Groenonderhoud en vervangingsinvesteringen groenelementen (claims 5 en 6)

Structureel: € 69.000 (vervangingsopgave groen, die niet via kapitaallasten constructie kan worden gerealiseerd). Betreft € 190.000 initieel voor vervangingsinvesteringen groenelementen gras/beplanting en € 121.000 lagere lasten

voor groen in buitengebied vanwege het bijstellen van het onderhoudsniveau van B naar C. De prioriteit ligt echter bij de vervangingsopgave zoals weergegeven onder a tot en met c.

Warme sanering varkenshouderijen en stoppersregeling (claim 7)

In de begroting 2019-2022 is aangekondigd dat de komende jaren veel gaat veranderen met betrekking tot veehouderijen. Vele zullen stoppen en de blijvers worden groter in omvang. Voor beide groepen is het nodig om in overleg met burgers, ondernemers, belangengroeperingen, kennisinstituten en overheden, verbindingen te leggen en zo het buitengebied kwalitatief te verbeteren en de landbouw te moderniseren. Het is belangrijk hierop goed op voorbereid te zijn. Om deze transitie verder mogelijk te maken en onze wettelijke taken uit te voeren vragen wij voor 2020 en 2021: € 168.000 per jaar. Dit is gebaseerd op € 126.000 voor het oppakken van 35 trajecten in het kader van de stoppersregeling en de regeling voor Warme Sanering. Het restant (€ 42.000) is bedoeld voor toezicht op en stimulering van het Besluit Emissiearme huisvesting. Hierdoor pakken wij kansen om de leefomgeving te verbeteren (emissie reduceren, woonomgeving verbeteren) en ondernemers die hun toekomst in Leudal zien te faciliteren (de (verplaatsing naar) duurzame locaties).

Energietransitie (claim 8)

De energietransitie krijgt veel aandacht en is ook voor de gemeente Leudal noodzakelijk. De gemeente zet in op het verlagen van het energieverbruik en het stimuleren van het zelf opwekken van energie. Onze ambities en doelstellingen op het gebied van duurzaamheid zijn echter breder en omvatten dus meer dan alleen energie. Onze ambities en doelstellingen op het gebied van duurzaamheid worden vastgelegd in het Duurzaamheidsplan en – programma. Voor de uitvoering van het pakket aan maatregelen uit het programma vragen wij € 50.000 per jaar. Met de gemeenteraad wordt in een themasessie een keuze gemaakt uit de uit te voeren projecten.

Uitbreiding woonwagenlocaties (claim 9)

Vaststellen van het nieuwe woonwagenbeleid en de uitbreiding met 4 standplaatsen en 4 woonwagens op korte termijn (2019 / 2020) á € 755.000.

Daarnaast is gebleken dat op de woonwagenlocaties op alle gemeentelijke domeinen een inhaalslag gemaakt dient te worden. Dit in het kader van het proces tot normalisatie en overdracht van de locaties aan de woningcorporaties. Deze inhaalslag zal een investering vergen waarvan de omvang nog niet inzichtelijk is. Hierover zal in de tweede helft van 2019 meer duidelijkheid komen.

Kerkenvisie en verduurzaming monumentale panden (claims 23 en 24)

In het belang van de transitie van het bebouwd gebied, het (her)gebruiken van bebouwing en het behouden van cultureel erfgoed wordt gevraagd om € 20.000 in 2020 en € 50.000 in 2022. Dit is gebaseerd op de volgende onderbouwing. De komende jaren verliest een groot deel van de kerken haar religieuze functie. Voor het behoud van deze kerkgebouwen is het noodzakelijk dat zij een nieuwe en duurzame functie krijgen. Hiervoor wordt een strategische visie ontwikkeld op een duurzame toekomst voor het totale kerkenbestand binnen Leudal. Hiervoor is een subsidiebedrag beschikbaar van € 25.000. Dit betekent wel dat de gemeente de aanvullende € 10.000 moet investeren (2020). Daarnaast (2020): Er bestaat een grote behoefte om monumenten aan te passen aan de hedendaagse gebruiksnormen zoals gebruikscomfort en duurzaamheid. Dit geeft vaak strijdigheden met het behoud van de monumentale waarden van een monument. Om eigenaren handvatten te geven voor het aanpassen van hun monument ten behoeve van energiebesparing en verduurzaming wordt voorgesteld een onderzoek te verrichten naar de mogelijkheden en onmogelijkheden bij bepaalde typen monumenten. Landelijk zijn hier instrumenten voor ontwikkeld zoals de DuMo-doorlichting (Duurzame Monumentenzorg). Als pilot kunnen onderzoeken uitgevoerd worden bij vrijkomende monumentale gebouwen die herbestemd worden (o.a. kerken, boerderijen). Kostenraming voor uitvoeren pilot: € 10.000. Tot slot (2022): Uitwerken landschapsbiografieën, zoals al is gedaan voor Neeritter.

EC-Geo (claim 25)

De dekking voor de kostenraming wordt ten dele gevonden binnen de decentrale budgetten van de afdeling Ruimte en Bedrijfsvoering, omdat de Geo taken die nu uitgevoerd worden door de EC Geo Samenwerking voorheen gefinancierd werden vanuit de budgetten van deze afdelingen. Deze budgetten zijn niet toereikend. Bovendien worden de kosten EC-Geo samenwerking hoger. Deze hogere kosten zijn een gevolg van:

- toename uren uitvoeringsprogramma t.o.v. de uren die wij voor de samenwerking inzetten voor Geo taken binnen ruimte en burgerbedrijvenplein (toename: € 70.000),
- toename collectieve kosten: mutaties BAG in de BGT (toename: € 40.000) en overige kosten bestaande uit: hogere opleidingskosten; kosten meetmateriaal en servicekosten (toename: € 32.565).

2.5 Sport en Cultuur

Cultuur hoort bij mensen. Het biedt de mogelijkheid om te boeien, betekenis te geven, om te verbazen, te troosten, te inspireren, te ontwikkelen, te vormen en te vermaken. Daarom vinden we het belangrijk dat cultuur laagdrempelig en toegankelijk is. Cultuur moet zoveel mogelijk bereikbaar zijn, daar waar mensen wonen en werken, dus in de wijken en buurten en door en voor de inwoners. Daarnaast heeft cultuur ook een economische en sociale betekenis. Economisch omdat culturele voorzieningen het voor mensen aantrekkelijk maken om in een gemeente te komen wonen en werken. Sociaal omdat via bijvoorbeeld cultuureducatie en -participatie de leefbaarheid in buurten verbeterd kan worden.

Sporten en bewegen is één van de meest beoefende vrijetijdsactiviteiten van onze inwoners. Sporten bevordert onderlinge sociale betrokkenheid en maatschappelijke participatie. En sporten en bewegen draagt bij aan een gezonde(re) leefstijl. Daarmee is sporten en bewegen ook een belangrijk instrument in het voorkomen van fysieke en psychische klachten. We stimuleren daarom in de breedte dat iedereen aan sport- en beweegactiviteiten kan deelnemen en zetten in op een gezonde leefstijl van inwoners.

Ontmoeten neemt een steeds grotere rol in binnen onze wijken, buurten en kernen. Naast 'georganiseerd' ontmoeten in verenigingsverband, is er steeds meer behoefte aan het spontaan binnenlopen in een 'huiskamer' van een dorp. Dat komt voort uit onze toegenomen verantwoordelijkheden op het gebied van de Wmo. Steeds vaker zien we dat inwoners in hun eigen buurt iets organiseren en ondernemen. Deze initiatieven leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid. Ontmoeten kan op steeds meer manieren en in steeds meer vormen plaatsvinden. Van dagbesteding tot bewegen, van kinderopvang tot samen koken. Het is de uitdaging om die vele vormen van ontmoeten ook in de toekomst goed te faciliteren.

Ook in de sectoren sport en cultuur is de afgelopen jaren over de eigen schutting gekeken. Sport- en cultuurverenigingen of -groepen hebben kansen gegrepen om - al dan niet door de gemeente gestimuleerd - elkaar te ontmoeten en samen te ondernemen.

Met het proces van accommodatiebeleid willen we in onze dorpen ons maatschappelijk vastgoed goed afstemmen op de (toekomstige) behoeften. Samen met inwoners komen we tot gedragen plannen, die passen binnen de gemeentelijke kaders. Dat zijn duurzame oplossingen met draagvlak van de gemeenschap.

2.5.1 Claims programma Sport en Cultuur

Synthese (claim 10)

Het werkplan voor Synthese is ingericht volgens het concept "Positieve Gezondheid". Conform coalitieprogramma krijgen dementievriendelijk Leudal en het jongerenwerk (zorg in het algemeen en gespecialiseerde 'zwaardere' jeugdzorg in het bijzonder) de komende periode extra aandacht. Daarnaast zal aan bestrijding van armoede en aan preventie een stevige impuls worden gegeven, om zo zwaardere zorg te voorkomen, samen-redzaamheid te versterken en het algehele welzijn van de inwoners te bevorderen. De gelden voor preventie zijn structureel geclaimd. De gelden voor extra inzet op jongerenwerk, dementie en armoede (ad €38.000 euro) zijn in 2019 via de gecommitteerde reserves aan het budget toegevoegd. Voor 2020 en eventueel volgende jaren wordt als dekking voorgesteld het budget voor gemeentelijk armoedebestrijding en de Subsidieregeling Maatschappelijke Ondersteuning. De extra inzet wordt in 2019 en 2020 geëvalueerd en verwerkt in de begroting 2021.

Muziekonderwijs en bibliotheekwerk (claims 11 en 12)

Uit 2019 wordt een kunst- en cultuurbeleid voor vaststelling aangeboden. Onderdeel van het kunst- en cultuurbeleid vormen muziekonderwijs en bibliotheekwerk. Het college heeft in zijn vergadering van 09-04-2019 aangegeven nog voor de zomer 2019 een besluit te willen nemen over de subsidiëring van muziekonderwijs, zonder daarbij eerst te hoeven wachten op de vaststelling van het kunst- en cultuurbeleid. Rekening houdend met het collegebesluit van 09-04-2019 en om juridische redenen wordt voorgesteld om de subsidiebudgetten voor muziekonderwijs en bibliotheekwerk voor 2020 te handhaven op het niveau van 2019. Dit betekent een verhoging van het subsidiebudget voor 2020 met respectievelijk €54.529 en €26.500. De overige budgetten kunst- en cultuur behoeven voor 2020 geen aanpassing.

Invoering en uitrol combinatiefunctionarissen (claim 13)

Tot en met 2019 is volstaan met inzet van de rijksbijdrage, waardoor slechts beperkte resultaten werden geboekt. In de nieuwe opzet is een eigen bijdrage noodzakelijk. We sluiten daarbij aan bij een bij combinatiefunctionarissen vaak voorkomend financieringsmodel 40-30-30 (dus 40% Rijk; 30% gemeente en 30% partners). Dit houdt in dat met ingang van 2020 een bedrag ad € 100.000 per jaar extra geraamd moet worden.

De inzet van een gemeentelijke bijdrage is absoluut noodzakelijk (dus onvermijdelijk) voor het slagen van de inzet van 7,87 fte combinatiefunctionarissen. Indien er geen extra bijdrage combinatiefunctionarissen beschikbaar komt, moeten we de werkzaamheden als zodanig stopzetten en het ministerie berichten dat we voortaan afzien van de rijksbijdrage combinatiefunctionarissen. Het is niet mogelijk om enkel met inzet van de rijksbijdrage uitvoering te (blijven) geven aan combinatiefunctionarissen.

2.6 Jeugdzorg

Sociaal Domein

We gaan voor een solidaire samenleving in een omgeving waar alle inwoners zich thuis voelen en mee kunnen doen naar vermogen. De behoefte en het talent van de inwoner staan centraal. Dit betekent dat mensen iets voor elkaar betekenen, dat er respect is voor elkaars eigenheid en dat er ruimte is voor individuele keuzes.

Transformatie

Het vitaal houden van onze samenleving is cruciaal voor het bouwen aan een solide toekomst voor onze inwoners. Het sociaal domein ondergaat een grote verandering: van een verzorgingsstaat (voor iemand zorgen) naar een participatiesamenleving (zelfredzaamheid). Een transformatie van het sociaal domein is nodig om deze omslag te kunnen maken. Het is bekend dat wij de transformatie en de daarmee gepaarde afname van de uitgaven niet in hetzelfde tempo kunnen laten verlopen dan de afname van onze inkomsten. Vooral in de Jeugdhulp hebben we te maken met forse tekorten. De transformatie binnen het sociaal domein is een proces van lange adem. In de afgelopen jaren hebben de gemeenten in Midden- Limburg West het stelsel ingrijpend aangepast om stapsgewijs tot een transformatie te komen. Deze stelselwijziging moet de kans krijgen om zich te bewijzen. Over bijna alle transformatie-onderwerpen zijn (al dan niet kleine) vorderingen gemaakt, maar de beoogde transformatiedoelen zijn nog niet bereikt en het inhoudelijke veranderproces vraagt tijd.

Integraal beleidsplan 2020 en verder

De gemeenten in Midden-Limburg West maken samen voor 2020 en verder een integraal beleidsplan sociaal domein. In dit beleidsplan wordt niet opnieuw het wiel uitgevonden, we borduren voort op eerder vastgelegde visies, uitgangspunten en we stellen bij waar dit nodig is.

Het beleidsplan wordt vertaald in een uitvoeringsagenda waarin de uitvoeringsactiviteiten uitgewerkt worden. We gaan op een gefaseerde wijze investeren op het meetbaar maken van de beoogde maatschappelijke effecten. Hierbij is het van belang te onderkennen dat dit alleen gefaseerd kan en dat vanuit gemeentelijk beleid en uitvoering niet alles beïnvloed kan worden.

Financieel

De uitgaven in het sociaal domein stijgen. Echter hieruit kunnen we niet concluderen dat de effecten van de transformatie achter blijven, omdat er tegelijkertijd ook sprake is van een autonome stijging van de kosten. De ingezette transformatie moet een reële kans krijgen.

Landelijk staan veel gemeenten in het sociaal domein financieel zwaar onder druk. Dit staat dan ook hoog op de agenda van de landelijke politiek. Het huidige verdeelsysteem staat ter discussie en een 'nieuw' verdeelmodel wordt verwacht voor 2021.

Uit een aantal landelijke onderzoeken blijkt dat het aantal jongeren dat jeugdhulp ontvangt toeneemt en dat begrenzen in de Jeugdwet niet eenvoudig is. Hoogst waarschijnlijk worden gemeenten financieel gecompenseerd.

Uiteraard zullen we blijven werken aan een beheersing van de kosten en het optimaliseren van de resultaten van ondersteuning.

2.6.1 Claims programma Jeugdzorg

Ontoereikendheid budgetten Jeugd (Claim 14: € 3.500.000 structureel)

Wij zijn bezorgd over het toenemende tekort in de Jeugdzorg voor onze gemeente. Over 2018 voor Leudal circa € 3,5 miljoen (te compenseren uit de reserve 'Sociaal Domein', waarvan de bodem snel in zicht komt). Ook landelijk staan veel gemeenten zwaar onder druk. Wij hebben als gemeente taken op het terrein van de jeugdzorg erbij gekregen (decentralisatie) met een grote korting op het budget, terwijl het aantal jongeren in de jeugdzorg stijgt. Het Rijk heeft aangegeven dat er een nieuw verdeelmodel na 2021 te verwachten is. De nieuwe hoogte van de Rijksbijdrage (als reactie op de tekorten van gemeenten) wordt bekend met de meicirculaire. Bij de inboeking van de claim is rekening gehouden met een tegemoetkoming vanuit het rijk; eenmalig in 2020 € 300.000 en structureel € 200.000 vanaf 2020.

2.7 Participatie

2.7.1 Maatwerkvoorzieningen WMO

Bouwen aan een sterk sociaal domein gebeurt in samenwerking met onze regiogemeenten.

Speerpunt in de regionale samenwerking Midden Limburg West is op dit moment de gezamenlijke, resultaatgerichte verwerving van Wmo en Jeugd sinds 2018. Centraal in deze verwerving staan de klantprofielen. Ook voor de aankomende jaren is alles erop gericht met de nieuwe manier van verwerven sinds 1-1-2018 dat zorgvuldigheid boven snelheid gaat. De aankomende jaren zullen we goed moeten blijven monitoren wat de inhoudelijke en financiële effecten van deze nieuwe manier van verwerven zijn.

Door het resultaatgericht werken hebben we een positieve kwaliteitsslag gemaakt. Hierbij moet opgemerkt worden dat het een flinke cultuuromslag vraagt bij de cliënten, de toegangsmedewerkers en de aanbieders. Voor 2019 is een plan van aanpak gemaakt voor de optimalisatie van dit proces. Ook is in 2018 gebleken dat niet alle profielen passend waren bij de zorgvraag. Omdat we zoveel mogelijk hulp in een profiel willen brengen, hebben gemeenten de prijzen voor 2019 op basis van meer volledige historische data opnieuw vastgesteld. Dit is gebeurd in overleg tussen gemeenten en aanbieders, vanuit de insteek van een reële kostprijs. Over het algemeen zijn de profielprijzen voor jeugdhulp gestegen en voor Wmo gedaald.

2.7.2 Participatie

Leudal werkt aan de re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt binnen haar eigen (succesvolle) mensontwikkelbedrijf. In 2018 en 2019 is gewerkt aan de doorontwikkeling van het mensontwikkelbedrijf naar een Werkbedrijf. In 2020 wordt verder gewerkt aan het Werkbedrijf en zal ingezet worden op een extra investering om meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan een baan te helpen. Dit moet uiteindelijk leiden tot een afname van het aantal uitkeringen.

In 2019 is een regionaal onderzoek gestart naar de verbetering van de re-integratieketen. Het doel is te komen tot een door de raden vastgestelde nieuwe strategie voor de uitvoering van het werkdeel van de Participatiewet voor de vijf gemeenten in oostelijk Midden-Limburg.

- Hoe kunnen de beleidsdoelen van de Participatiewet in de komende jaren het best worden gerealiseerd;
- Welke (andere) partijen kunnen/moeten een bijdrage leveren; en
- Hoe moet de uitvoeringsstructuur bestuurlijk en operationeel worden ingericht om tot het beste resultaat te komen.

De uitkomsten van dit onderzoek worden begin 2020 bekend.

Bij Westrom is in 2019 een onderzoek gestart naar het terugdringen van de tekorten op de uitvoering van de WSW. In afwachting van de rapportage is hierover het opstellen van de begroting 2020 uitgesteld tot het 3^e kwartaal 2019. De begroting 2020 wordt in september 2019 aan de raden voorgelegd. Dan is ook hoogte van de bijdrage aan Westrom voor 2020 bekend.

2.7.3 Armoedebeleid

In 2019 is gestart met het opstellen en uitvoeren van de programma-aanpak armoede en schulden voor de periode 2019 – 2023. De ontwikkelingen op deze terreinen volgen elkaar snel op. Het programma is dan ook geen vaststaand document. Op basis van de laatste ontwikkelingen zal voortdurend bijsturing plaatsvinden. Binnen de aanpak wordt gewerkt aan 6 pijlers: - informatie, communicatie en educatie, participeren van de doelgroep, vroegsignalering, gradaties in dienstverlening, jongeren (waaronder ook doelgroep 18- / 18+) en vertrouwenspersonen.

2.7.4 Doelgroepenvervoer Omnibuzz

Omnibuzz werkt vanuit een vervoersvisie, die gebaseerd is op de bundeling en aansturing van de verschillende vormen van doelgroepenvervoer (en OV-mogelijkheden) vanuit een publieke mobiliteitscentrale, voor alle Limburgse gemeenten. Sinds 11 mei 2016 maakt de gemeente Leudal onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz en is de eerste stap gezet in de realisatie van deze vervoersvisie.

Vanaf 1 april 2019 is de eigen bijdrage van de klanten niet meer als vervoersopbrengst meegenomen in de programmabegroting van Omnibuzz, maar wordt deze opgenomen in de programmabegroting van de gemeente Leudal. De begroting na wijziging voor het jaar 2019 en de meerjarenbegroting voor 2020-2023 laten een tekort zien in de gemeentelijke begroting van Leudal. Het tekort van 2019 en 2020 zal worden gedekt uit de reserves 3D. De tekorten vanaf 2021 e.v. zullen worden meegenomen in de kadernota ten laste van de begrotingsruimte.

2.7.5 Maatschappelijke opvang en beschermd wonen

Op landelijk niveau wordt er gewerkt aan een objectief verdeelmodel beschermd wonen, maatschappelijke opvang en Wmo nieuwe taken. Het is de bedoeling dat per 1-1-2021 elke gemeente zelf middelen ontvangt via de uitkering uit het gemeentefonds om beschermd wonen en maatschappelijke opvang vorm te geven. Dat is op landelijk niveau afgesproken tussen het Rijk en de VNG. Concreet betekent het dat de centrumgemeenteconstructie voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang met de gemeente Venlo komt te vervallen en dat de gemeenten nieuwe afspraken moeten maken over de wijze waarop deze taken worden georganiseerd. Bij beschermd wonen en maatschappelijke opvang gaat het om een beperkte groep zeer kwetsbare burgers, die om een bijzondere aanpak vragen. Gemeentelijke samenwerking is noodzakelijk om een goede sluitende aanpak voor de ondersteuning van deze burgers te organiseren.

De gemeenten in Midden-Limburg hebben aangegeven deze taken samen te willen oppakken op de schaal van Midden-Limburg. De gemeenten hebben een projectteam opgesteld en zijn bezig met een regiovisie om te komen tot nieuwe kaders. Het projectteam Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang Midden Limburg blijft consequent en pro actief in samenwerking met alle Midden Limburgse gemeente en centrumgemeenten Venlo.

2.7.6 Claims programma Participatie

Omnibuzz (claim 15)

De vervoerskosten stijgen de komende jaren. De planning, regie en bedrijfsvoeringskosten blijven vrijwel gelijk. (2021: € 9.288, 2022: € 10.228, 2023: € 22.361)

Subsidieregeling gemeenschapshuizen (claim 16)

Sinds 2017 beschikken we over een subsidieregeling gemeenschapshuizen. Deze subsidieregeling heeft geen einddatum. Uit de subsidieregeling worden een select aantal gemeenschapshuizen gesubsidieerd. Het hiertoe benodigde budget bedraagt €76.000 per jaar.

De subsidieregeling gemeenschapshuizen is tijdelijk in de begroting opgenomen, in afwachting van accommodatiebeleid. De subsidieregeling zelf bevat echter niet deze restrictie en geen einddatum. In beschikkingen is nooit aangegeven dat het hier om een tijdelijke subsidie gaat. De subsidie is bedoeld voor betaling van de kapitaallasten van de gemeenschapshuizen die geen gemeentelijk eigendom zijn. Daarnaast ontvangen 3 gemeenschapshuisbesturen nog een bedrag ad elk €10.000 per jaar voor betaling van de exploitatiekosten van de gymzaal die in hun gemeenschapshuis is gevestigd.

Vooralsnog wordt hiervoor in 2020 € 76.000 opgenomen, in afwachting van het accommodatiebeleid.

2.8 Dienstverlening aan burgers en bedrijven

Voor de gemeentelijke dienstverlening in de toekomst zijn er grote veranderingen te verwachten. De toekomstige dienstverlening is gebaseerd op life events voor onze inwoners. De behoefte van de inwoner om contact te hebben met de gemeente zijn vaak op het moment dat er een life event plaatsvindt. Life events zijn verhuizing, huwelijk, geboorte, overlijden en dergelijke. De klantvraag hangt samen met deze life events. In de trends en ontwikkelingen is een koppeling met life events en klantreizen te zien.

Naast deze life events is er de gestandaardiseerde dienstverlening voor de producten zoals paspoorten, rijbewijzen en dergelijke. Ook hiervoor zijn de klantreizen te standaardiseren en af te stemmen op de behoefte van onze inwoners, bedrijven en verenigingen. In de toekomst zal de klant het bij hem passende kanaal voor de dienstverlening kiezen afgestemd op zijn mogelijkheden en behoefte.

Om de klant op lange termijn goed te kunnen bedienen zal er worden geïnvesteerd in digitalisering, vereenvoudiging van processen en communicatievormen afgestemd op de verschillende doelgroepen. Deze nieuwe vorm van dienstverlening en klantreizen vragen een andere inrichting van de organisatie en er vindt een verschuiving in taken plaats. Dit vraagt andere kennis en vaardigheden van onze medewerkers omdat de complexiteit in wet en regelgeving verder toeneemt. Hiertoe is de transformatie van de afdeling burgerzaken noodzakelijk.

2.9 Eigentijds besturen en netwerken

Een eigentijdse overheid met een eigentijds bestuur staat midden in onze Leudalse samenleving. De rol die wij als overheid vervullen, verandert steeds afhankelijk van de maatschappelijke opgaves die voor ons liggen. Soms kunnen we loslaten en ruimte scheppen, soms moeten we intensief samenwerken en soms is het noodzakelijk om regie te nemen.

Een moderne overheid is in staat om interactief samen te werken met de samenleving. Begrippen als burgerparticipatie en overheidsparticipatie zijn ons niet vreemd. In het koersdocument interactief werken 2019-2021 is vastgelegd dat wij als overheid in een zo'n vroeg mogelijk stadium de samenleving te betrekken om samen tot voorbereiding, bepaling, uitvoering en evaluatie van beleid te komen (burgerparticipatie). Daarnaast staan wij als overheid open voor initiatieven van inwoners, beoordelen we deze naar hun waarde en helpen mee om de initiatieven mogelijk te maken (overheidsparticipatie).

Volgens deze koers zijn we in 2019 gestart met enkele acties die we in 2020 gaan doorpakken. Zo brengen we bijvoorbeeld procesregie in de praktijk in onze werkzaamheden, bieden we opleidingen, borgen we participatie in onze voorstellen, maken wij interactief werken zichtbaar en vormen een helder afwegingskader voor overheidsparticipatie. Veel van deze ontwikkelingen zijn geborgd binnen bestaande budgetten en moeten uiteindelijk landen in ons dagelijks functioneren als bestuur en organisatie. Een van de omvangrijkste trajecten waarin interactief werken is geïmplementeerd, is het proces om te komen tot een nieuwe strategische visie.

2.9.1 Claims programma Eigentijds besturen en netwerken

Digitaal platform (claim 26)

Verder gaan we in 2020 aan de slag met het ontwikkelen van een digitaal platform. Dit platform heeft als doel dat de samenleving in de buurten en kernen laagdrempelig met elkaar in contact kan treden. Onderdeel hiervan is dat initiatiefnemers zelfstandig met hun buurt in dialoog kunnen om initiatieven te ontplooiën. Hierbij faciliteren wij als gemeente het medium, maar bieden we vooral de mogelijkheid aan de samenleving om elkaar op te zoeken. Het wordt een platform dat voor en door onze inwoners wordt beheert.

Voor het realiseren van een digitaal platform is budget nodig. Dit budget is noodzakelijk voor zowel de aanschaf als de implementatie van het platform. Voor 2020 wordt incidenteel een budget van € 20.000 opgenomen. Vanaf 2021 is structureel €15.000 nodig voor de beheer, onderhoud en doorontwikkeling van dit platform.

Afronding strategische visie (claim 27)

In 2020 gaan we op het vlak van burgerparticipatie niets nieuws oppakken ten aanzien van de ingezette koers en acties in 2019. Wel gaan we de ingezette aanpak verder ontwikkelen, implementeren en professionaliseren. Wij streven ernaar dat de ingezette koers dus in 2020 echt zijn vruchten gaat afwerpen.

De strategische visie wordt begin 2020 uitgewerkt en vertaalt richting andere visies en beleidskaders. Omdat we de richting in samenspraak met onze inwoners bepalen, is het onmogelijk om nu te voorspellen hoe dit proces en de opbrengst er exact uitziet. Belangrijk is wel dat we in 2020 voldoende aandacht en ruimte bieden aan de uitwerking en implementatie van de strategische visie om recht te doen aan de inbreng van onze inwoners.

Er wordt in 2020 eenmalig extra budget gevraagd (€ 30.000) voor de afronding en implementatie van het proces strategische visie.

Interactief werken (claim 28)

Interactief werken landt uiteindelijk in onze gehele organisatie en al onze programma's in de begroting. Volgens die gedachte worden de budgetten voor interactief werken in projecten en processen uiteindelijk ook in onze inhoudelijke programma's opgenomen. De praktijk is echter dat het in vele gevallen nog niet op deze manier is geborgd. Om te voorkomen dat interactie in projecten of processen niet kan plaatsvinden wordt structureel een budget van €10.000 gevraagd. Dit budget kan ook worden ingezet om interactief werken aan te jagen.

2.10 Financiën en belastingen

2.10.1 Financiële kaders

Voorgesteld wordt om voor de begroting 2020-2023 de onderstaande uitgangspunten te hanteren:

1. Een structureel meerjarig en reëel sluitende begroting. Structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
2. Specifiek toe te rekenen compensaties, bezuinigingen en efficiencykortingen die concreet het gevolg zijn van taakmutaties worden financieel doorvertaald ten laste en/of ten gunste van de beleidsposities in de begroting.
3. Taakstellingen worden doorvertaald en doorgezet naar de gemeenschappelijke regelingen.
4. Specifiek met betrekking tot de VLRN; scenario's moeten bekend zijn alvorens hierop te beslissen.

2.10.2 Financieel risico

De toe- of afname van de algemene uitkering is rechtstreeks afhankelijk van de rijksuitgaven. De meicirculaire 2019 zal de eerste globale uitkomsten bieden, maar het ligt meer in de lijn van de verwachtingen dat dit bij het presenteren van de rijksbegroting en de daaruit voortvloeiende septembercirculaire 2019 gebeurt. Daarom wordt voorgesteld om niet vooruit te lopen op eventuele gevolgen van de autonome ontwikkelingen (van buitenaf opgelegd). Dit heeft een financieel risico tot gevolg, hetzij dat meerjaren budgetten uit de algemene uitkering neerwaarts worden bijgesteld, waardoor er plots ombuigingen nodig kunnen zijn, hetzij dat er plotselinge financiële impulsen door de Rijksoverheid kunnen worden afgegeven, waarmee beleidsmatig nog geen rekening werd gehouden. Wij zullen in elk geval de ontwikkelingen van het Gemeentefonds nauwlettend volgen en de raad hierover informeren.

2.11 Overige claims

BsGW verhoogde bijdrage uitvoeringskosten (claim 17)

De totale kosten stijgen met € 1.700.000 t.o.v. 2019. Deze stijging wordt veroorzaakt door:

1. Loonindexering en indexering kosten goederen en diensten van € 550.000.
2. Doorbelasting gebruikskosten MijnOverheid en DigiD van € 300.000.
3. Aanvulling post onvoorzien met € 230.000 tot een bedrag van € 300.000.
4. Aanvulling post proceskosten met € 670.000 tot een bedrag van € 2.000.000.

Bovengenoemde kostenstijgingen betekenen voor Leudal in 2020 een stijging van de bijdrage aan BsGW van € 40.000 t.o.v. 2019. De meerkosten lopen op van € 33.000 in 2020 tot € 53.000 in 2023. De begroting dient hier structureel op aangepast te worden.

Kwaliteitsverbetering organisatie (claim 18)

In 2017 bleek uit een onderzoek naar de kwaliteit van onze dienstverlening dat de inwoners deze nog niet waardeerden op het niveau dat wij zelf wensen. Mede om deze reden zijn wij het organisatieontwikkelingstraject gestart 'Leudal uit het dal'. Aangezien dienstverlening mensenwerk is hebben wij in dit programma veel aandacht besteed aan de wijze waarop wij werken en de voorwaarden om het werk te doen. Tevens was het nodig het gebrek aan aandacht voor de organisatie van de afgelopen jaren op een verantwoord peil te brengen door het uitvoeren van maatregelen op terreinen die duidelijk achterstand hadden. Deze ontwikkeling bestaat uit een aantal stappen:

1. Verbetering arbeidsmarktpositie door harmonisering beloningsniveaus. In 2017 hebben wij de beloningsniveaus van het personeel geharmoniseerd naar een marktconform niveau. Het effect hiervan – en van het betere imago van de organisatie van Leudal op de regionale arbeidsmarkt - laat zich duidelijk zien in succesvolle wervingsprocedures.
2. Verbetering sturing door aanstellen leidinggevend. De beheersing van het werk en de aandacht voor medewerkers is duidelijk toegenomen.
3. Waarborgen realisatie bestuursprogramma door aanpassing omvang formatie. In 2018 heeft de Raad ingestemd met een op de omvang van het werkprogramma passende uitbreiding van de capaciteit. In 2019 leidt dit tot de vervulling van de noodzakelijke vacatures, waarmee de kwantiteit op orde komt en reeds deels is gekomen.
4. Beter presteren door aandacht voor kwaliteit van de medewerkers. Nu staan we voor de veel complexere vraag de kwaliteit op een hoger plan te brengen en het personeel in staat te stellen te functioneren op het niveau dat een moderne overheidsorganisatie vraagt. Hierbij moeten we denken aan extra opleidingen, aan mensen begeleiden naar functies die meer passend zijn en aan het oplossen van situaties die, door gebrek aan leidinggevend, te lang onvoldoende aandacht hebben gekregen. Daarvoor hebben wij in 2020 een extra budget nodig in de Reserve Bedrijfsvoering van minimaal € 500.000 voor WW-uitgaven, omdat wij eigen risicodragers zijn voor de WW.

Dit jaar voeren wij opnieuw een meting naar de kwaliteit van de dienstverlening uit.

Digitalisering archieven (claim 19)

Vanuit het verbeter traject VTH is de behoefte om volledig digitaal te werken. Met de komst van de nieuwe, provincie brede, VTH applicatie is voor het digitaal uitvoeren van de toezicht controles van belang dat de (activiteiten)vergunningen worden gedigitaliseerd. Daarmee wordt een efficiency slag gemaakt voor de planmatige controles van de toezichthouders en is opvragen van dossiers uit het archief niet meer nodig. De prioriteit wordt hier gelegd omdat dit de meeste efficiency oplevert.

De kosten voor het digitaliseren van dossiers zijn hoog. Een goede kosten baten afweging is van belang bij het beoordelen van dossiers die in aanmerking komen voor digitalisering. In 2019 wordt dit onderzocht en in beeld gebracht. De kosten voor het digitaliseren en registreren van de VTH dossiers worden geraamd op € 200.000 (investering wordt afgeschreven in vijf jaar).

Vervangen intranet (claim 20)

De verbetering van het internet is 1 januari 2019 live gegaan. De intranet site voor de medewerkers is ook aan vervanging toe. De techniek is verouderd. Goed intranet ondersteunt het samenwerken en communiceren in een

organisatie met nieuwe technologieën en een nieuwe inrichting. De interactiviteit wordt verhoogd en de informatie is beter vindbaar. De kosten voor het vervangen van de intranet zijn € 100.000 (investering wordt afgeschreven in vijf jaar).

E-facturering Avelon (claim 21)

In de EU-richtlijn (2014/55/EU) staat dat alle (aanbestedende diensten) per 18 april 2019 e-facturen van leveranciers kunnen verwerken. Gemeenten vallen hier ook onder en dienen ervoor te zorgen dat zij e-facturen kunnen verwerken. Hiervoor is een leverancier gezocht die ons hierbij faciliteren. Deze dienstverlening kost € 12.000 per jaar afhankelijk van het aantal facturen en de wijze van ontvangst.

Integriteitsonderzoek wethouders (claim 22)

In het eerstvolgende verkiezingsjaar €4.500 budget ophogen voor het laten uitvoeren van het integriteitsonderzoek voor nieuwe wethouders.

Loon- prijscompensatie (claim 29)

De VNG heeft namens de gemeenten een voorstel gedaan tot loonsverhoging van 4,5%: per 1 april 2019 2% en per 1 april 2020 2,5%. Concreet betekent dit vanaf 2020 een verhoging van €650.000. De vakbonden eisen 4,0% voor 2019 en 3,5% voor 2020. Concreet betekent dit vanaf 2020 een verhoging van €1080.000.

De dekking hiervoor vindt plaats binnen de stelpost loon/prijscompensatie.

Prijsstijgingen

Indexering van de overige kosten binnen de exploitatie moeten met de restantgelden binnen deze stelpost worden opgelost. Derhalve is in de claimlijst een pm post opgenomen.

Financieel meerjarenperspectief 2020 - 2023

In deze bijlage wordt het financieel perspectief voor de jaren 2020-2023 in beeld gebracht.

Financieel vertrekpunt

Het financiële vertrekpunt van deze kadernota is gebaseerd op:

- de vastgestelde programmabegroting 2019-2022;
- de goedgekeurde begrotingswijzigingen tot en met de raadsvergadering van april 2019;
- de concept jaarrekening 2018;
- de 1^e raadsrapportage 2019.

Financiële gevolgen kadernota

De financiële gevolgen van de voorstellen die in deze kadernota zijn opgenomen geven het volgende beeld:

Onvermijdelijke Claims	Programma	Extra claims kadernota 2020-2024	€ in 2020	€ in 2021	€ in 2022	€ in 2023
1	1 Veilige gemeente	Veiligheidsregio LN (incl. brandweer paraatheidsbeleid)	-177.000	-196.000	-201.000	-215.000
2	1 Veilige gemeente	Ondermijning	-17.000	-17.000	-17.000	-17.000
	2 Onderwijs	Geen claims	-	-	-	-
3	3 Gezondheidsbevordering	Bijdrage GGD	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
4	4 Woon-, werk- en leefklimaat	Vervangingsinvesteringen groen en wegen t/m 2078	-	-62.355	-124.711	-187.066
5	4 Woon-, werk- en leefklimaat	Groenonderhoud (B --> C buitengebied) t/m 2078	-	-	121.000	121.000
6	4 Woon-, werk- en leefklimaat	Vervangingsinvesteringen groenelementen gras/beplanting	-	-	-190.000	-190.000
7	4 Woon-, werk- en leefklimaat	Warme sanering varkenshouderijen en stoppersregeling	-168.000	-168.000	-	-
8	4 Woon-, werk- en leefklimaat	Energietransitie	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
9	4 Woon-, werk- en leefklimaat	Uitbreiding woonwagencentrales	-	-37.750	-37.448	-37.146
		Dekking: Huuropbrengsten	-	18.875	18.724	18.573
		Dekking: algemene reserve	-	18.875	-	-
10	5 Sport en cultuur	Synthese (armoede, dementie, jongerenwerker)	-38.000	-38.000	-38.000	-38.000
		Dekking: budget gemeentelijk armoedebeleid en Subsidieregeling Maatschappelijke Ondersteuning	38.000	38.000	38.000	38.000
11	5 Sport en cultuur	Muziekonderwijs	-55.000	-	-	-
12	5 Sport en cultuur	Bibliotheekwerk	-26.500	-	-	-
13	5 Sport en cultuur	Invoering en uitrol combinatiefunctionarissen	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
14	6 Jeugdzorg	Bijstellen budgetten Jeugd	-3.500.000	-3.500.000	-3.500.000	-3.500.000
		Rijksbijdrage	500.000	200.000	200.000	200.000
		Dekking: taakstelling	-	200.000	1.200.000	1.200.000
		Verwachte verevening	500.000	-	-	-
15	7 Participatie	Omnibuzz	-	-9.288	-10.228	-22.361
16	7 Participatie	Subsidieregeling gemeenschapshuizen	-76.000	-	-	-
		Dekking: MJOP gelden	76.000	-	-	-
17	Overige:	BsGW verhoogde bijdrage uitvoeringskosten	-33.000	-36.000	-39.000	-53.000
18		Kwaliteitsverbetering organisatie	-500.000	-	-	-
		Dekking: algemene reserve	500.000	-	-	-
19		Digitalisering archieven	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
		Dekking: P-taakstelling	40.000	40.000	40.000	40.000
20		Vervangen intranet	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
		Dekking: Budgetten E-dienstverlening	20.000	20.000	20.000	20.000
21		E-factureren Avelon	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
		Dekking: bezuiniging	12.000	12.000	12.000	12.000
22		Integriteitsonderzoek wethouders	-	-	-4.500	-
		Totaal onvermijdelijke claims	-3.186.500	-3.798.643	-2.794.163	-2.892.000
Te kiezen claims:	Programma	Extra claims kadernota 2020-2023	€ in 2020	€ in 2021	€ in 2022	€ in 2023
23	4 Woon-, werk- en leefklimaat	Kerkenvisie	-20.000	-	-	-
24	4 Woon-, werk- en leefklimaat	Verduurzaming monumentale panden	-	-	-50.000	-
25	4 Woon-, werk- en leefklimaat	EC-Geo	-78.792	-91.842	-105.425	-105.425
26	9 Eigentijds besturen en netwerken	Digitaal platform (abonnement)	-20.000	-15.000	-15.000	-15.000
27	9 Eigentijds besturen en netwerken	Afronding strategische visie	-30.000	-	-	-
28	9 Eigentijds besturen en netwerken	Interactief werken	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
29	Overige:	Loon- prijscompensatie	pm	pm	pm	pm
		Totaal te kiezen claims	-158.792	-116.842	-180.425	-130.425
		Totaal claims	-3.345.292	-3.915.485	-2.974.588	-3.022.425
			€ in 2020	€ in 2021	€ in 2022	€ in 2023
		Begrotingsruimte obv begroting 2019-2022	-253.195	229.737	1.790.050	1.790.050
		1e Rarap effecten	62.574	-495.623	-773.412	909.879
		Overige effecten na vaststellen begroting	-71.177	-70.727	-70.277	-170.891
		Begrotingsruimte inclusief 1e Rarap en overige effecten	-261.798	-336.613	946.361	2.529.038
		Kadernota claims (exclusief te kiezen claims)	-3.186.500	-3.798.643	-2.794.163	-2.892.000
		Aframing budget Brandweer	54.000	54.000	54.000	54.000
		Aframing budget externe adviezen	120.000	120.000	120.000	120.000
		Bezuiniging efficiency onderzoek	1.500.000	2.000.000	3.000.000	3.000.000
		Aanvullende maatregelen begrotingsruimte:				
		1. Kaasschaafmethode (2% korting op beïnvloedbare budgetten)	800.000	800.000	800.000	800.000
		2. Essentreserve (incidenteel 1 of 2 jaar)	pm	pm	-	-
		3. Algemene reserve (incidenteel 1 of 2 jaar)	pm	pm	-	-
		4. OZB (jaarlijkse verhoging van 2%)	116.630	235.593	356.934	480.703
		5. Meicirculaire (nnb)	pm	pm	pm	pm
		6. Legesonderzoek (kostendekkendheid)	pm	pm	pm	pm
		Begrotingsruimte na 1e rarap en kadernota (exclusief aanvullende maatregelen)	-1.774.298	-1.961.256	1.326.198	2.811.038

Naast de onvermijdelijke claims worden in deze kadernota ook de te kiezen claims genoemd.

Het aanvullen van de begrotingsruimte/ dan wel het mogelijk maken van de eventueel te kiezen claims kan gerealiseerd worden door:

- het hanteren van de kaasschaafmethode voor de beïnvloedbare budgetten (per 1% plusminus € 400.000),
- het incidenteel inzetten van de essentreserve in 2020 en/of 2021 (bedrag nader te bepalen en rekening houdend met het minimum van € 20.000.000).
- het incidenteel inzetten van de algemene reserve in 2020 en/of 2021 (bedrag nader te bepalen en rekening houdend met de weerstandratio).
- Eventueel toekomstig positieve effecten uit de meicirculaire.
- Het kostendekkend maken van de leges (opstarten legesonderzoek).
- De onroerende zaakbelasting met jaarlijks x % naar boven bijstellen (per 1% plusminus € 60.000)
- De besparingen meenemen uit het efficiencyonderzoek.